

Sygn. akt III AUa 795/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący sędzia Krzysztof Szewczak (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 2 lutego 2022 r. w L.

sprawy Samorządowej Administracji(...) w R.

z udziałem E. G. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 11 sierpnia 2021 r. sygn. akt VIII U 1169/20

I. oddala apelację;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz Samorządowej Administracji(...) w R. tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego wyroku zobowiązany do dnia zapłaty.

Krzysztof Szewczak

III AUa 795/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 marca 2020 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że E. G. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) w R. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu od (...)do(...) oraz od(...).

W odwołaniu od tej decyzji płatnik składek Samorządowa Administracja (...)w R. domagała się jej zmiany poprzez stwierdzenie, żeE. G. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) w R. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu od (...) do (...) oraz od(...).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wnosił o jego oddalenie i wywodził jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję poprzez ustalenie, że E. G. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek Samorządowej Administracji (...) w R. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od (...) do (...) oraz od (...) (pkt I wyroku) oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz Samorządowej Administracji (...) w R. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II wyroku).

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że w następstwie dokonanej analizy konta ubezpieczonej E. G. (1), organ rentowy stwierdził nieprawidłowości w dokumentach zgłoszeniowych i rozliczeniowych złożonych za tę ubezpieczoną przez płatnika składek (...) w R.. W związku z tym organ rentowy wszczął postępowanie wyjaśniające.

W wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego pozwany organ rentowy zaskarżoną decyzją stwierdził, że E. G. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) w R. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu od (...) do (...) oraz od (...)

E. G. (1) została zgłoszona przez płatnika składek (...) w R. z tytułu umowy zlecenia od (...) do (...) oraz od (...) do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Dodatkowo ubezpieczona została zgłoszona od 1 października 2017 r. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu umowy o pracę przez innego płatnika składek – Zespół (...) w M.. Podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z w/w tytułu za miesiące od września 2018 r. do marca 2019 r. były nie niższe niż kwota minimalnego wynagrodzenia.

Ubezpieczona była zatrudniona w Zespole (...) w M. od dnia (...) Początkowo pracowała na stanowisku intendenci w wymiarze 1/2 etatu. Od dnia 25 stycznia 2018 r. wymiar czasu pracy ubezpieczonej został zwiększony do 0,63 etatu. Następnie od dnia 1 września 2018 r. E. G. (1) zostało powierzone stanowisko referenta administracji w wymiarze 1/2 etatu, zaś od dnia 28 sierpnia 2019 r. w wymiarze 3/4 etatu.

Do obowiązków ubezpieczonej zatrudnionej w Zespole (...) w M. należało odbieranie telefonów, przyjmowanie poczty, sprawdzanie e-maili, dbanie o bieżącą korespondencje oraz przekazywanie bieżących informacji nauczycielom.

E. G. (1) w dniu (...) zawarła umowę zlecenia z Samorządową Administracją (...) w R. na okres od (...) do (...), na podstawie której zobowiązała się sprawować opiekę nad uczniami dowożonymi autobusem szkolnym na trasie M. – R. zgodnie z regulaminem dowożenia uczniów szkół z terenu gminy R. i zakresem obowiązków opiekuna uczniów w trakcie realizacji dowozu. Analogiczną umowę ubezpieczona zawarła również w dniu (...) na okres do dnia 26 czerwca 2020 r.

Zawarcie powyższych umów wynikało z obowiązku spoczywającego na Gminie R., a polegającego na dowożeniu uczniów do placówek oświatowych i równoległym zabezpieczeniu pracownika, który miał się zajmować opieką nad uczniami w trakcie dowozu. Wskazany wyżej obowiązek statuowany został w zarządzeniu Burmistrza R. Nr (...) w sprawie regulaminu dowożenia uczniów szkół z terenu Gminy R. oraz ustalenia zakresu obowiązków opiekuna uczniów w trakcie realizacji dowozu. W punkcie 1 regulaminu wskazano, że organizatorem dowożenia uczniów szkół jest Gmina R., zaś w punkcie 3 wykonanie dowożenia dzieci zlecono gminnej jednostce organizacyjnej, tj. Samorządowej Administracji (...) w R..

W ramach umowy zlecenia E. G. (1) nie podlegała poleceniom wydawanym przez dyrektora szkoły, w której była zatrudniona w ramach umowy o pracę. Dyrektor szkoły dokonywał jedynie potwierdzenia realizowania umowy, tj. potwierdzał fakt dowiezienia dzieci do szkoły oraz w zakresie czasu pracy ubezpieczonej, które to czynności dyrektor szkoły wykonywał w ramach współpracy z Samorządową Administracją (...) w R.. Ponadto dyrektor szkoły ustalał również godziny dowozu dzieci, co odbywało się na podstawie planu lekcji. Informacje o godzinach dowozu dzieci przekazywane były do (...). Wynagrodzenie wynikające z umowy zlecenia wypłacane było ubezpieczonej przez (...) w R. ze środków przekazywanych przez Gminę R.. Ubezpieczona nie była zatrudniona w Samorządowej Administracji (...) w R. na podstawie umowy o pracę.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, a także zeznań świadka J. S., ubezpieczonej E. G. (1) i H. J. – przedstawiciela płatnika składek. Za wiarygodne Sąd I instancji uznał te zeznania jako jasne, pełne, logiczne oraz spójne z dowodami z dokumentów. Z treści tych zeznań wynika, że w kwestionowanych przez organ rentowy okresach E. G. (1), będąc jednocześnie zatrudniona w Zespole (...) w M. na podstawie umowy o pracę, zawierała równolegle umowy zlecenia z Samorządową Administracją (...) w R. na sprawowanie opieki nad uczniami Zespołu (...) w M., w czasie ich dowożenia autobusem szkolnym do tejże placówki oświatowej. W ramach umowy zlecenia E. G. (1) nie podlegała służbowo Dyrektorowi Zespołu (...) w M., który w ramach współpracy z Samorządową Administracją (...) w R. dokonywał jedynie potwierdzenia realizowania umowy. Wynagrodzenie wynikające z umowy zlecenia wypłacane było ubezpieczonej przez (...) w R. ze środków przekazywanych przez Gminę R.. Zainteresowana w Zespole (...) w M. nie była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy, wobec czego miała możliwość podjęcia dodatkowego zatrudnienia w ramach umów zlecenia zawartych z Samorządową Administracją (...) w R..

Zawarcie umów zlecenia z ubezpieczoną nie było determinowane potrzebą pracodawcy Zespołu (...) w M., zaś wynikało z obowiązku spoczywającego na Gminie R., a polegającego na dowożeniu uczniów do placówek oświatowych. W związku z tym konieczne było zabezpieczenie pracownika, który miał się zajmować opieką nad uczniami w trakcie dowozu, co jednoznacznie potwierdza treść zarządzenia Burmistrza R. Nr (...) w sprawie regulaminu dowożenia uczniów szkół z terenu Gminy R. oraz ustalenia zakresu obowiązków opiekuna uczniów w trakcie realizacji dowozu.

Sąd Okręgowy obdarzył również wiarą zgromadzone w sprawie dowody nieosobowe w postaci dokumentów, znajdujące się w aktach organu rentowego oraz aktach sprawy. Były one przechowywane przez uprawniony podmiot, nie noszą śladów podrobienia ani przerobienia. Ich treść nie była kwestionowana przez żadną ze stron i nie budziły one również wątpliwości Sądu I instancji.

Sąd Okręgowy ocenił odwołanie Samorządowej Administracji (...) w R. od decyzji z dnia 13 marca 2020 r. jako zasadne.

Sąd I instancji podniósł, że okolicznością sporną w sprawie niniejszej było ustalenie, czy E. G. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) w R. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od (...) do (...) oraz od (...) na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. 2021 r., poz. 423 ze zm.).

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i art. 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej „zleceniobiorcami”, oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4. Osoby te podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 ust. 1 ustawy), zaś dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu (art. 11 ust. 2 ustawy). Zgodnie z art. 13 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, osoby wykonujące pracę nakładczą oraz zleceniobiorcy podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy. W myśl art. 8 ust. 2a ostatnio powołanej ustawy, za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Pozwany organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji podnosił, że pracodawcą jest ten podmiot, na rzecz którego wykonywana jest praca w ramach umowy cywilnoprawnej oraz wskazywał że w sprawie niniejszej pracodawcą jest Zespół (...) w M.. Wobec powyższego organ rentowy doszedł do przekonania, że E. G. (1) nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu umów zlecenia zawartych z Samorządową Administracją (...) w R..

Sąd Okręgowy powołał następnie pogląd wyrażony w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2020 r., III UK 439/19 (Legalis nr 2496910), że w świetle art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło lub zlecenia zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy.

Sąd I instancji dalej podniósł, że praca wykonywana na rzecz swojego pracodawcy, to praca, którego rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj czynności wykonywanych przez pracownika wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią, wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę trzecią (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 16 września 2020 r., III AUa 159/20 – Legalis nr 2482673). Decydujące znaczenie przy kwalifikacji normy art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ma ustalenie, czy pracodawca faktycznie uzyskał korzyść z pracy swojego pracownika, który świadczył pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z podmiotem trzecim.

Jak wynika z ustaleń dokonanych w sprawie niniejszej, zawarcie przez E. G. (1) z Samorządową Administracją (...) w R. umów zlecenia nie było determinowane potrzebą pracodawcy ubezpieczonej, tj. Zespołu (...) w M., zaś wynikało z obowiązku spoczywającego na Gminie R., a polegającego na dowożeniu uczniów do placówek oświatowych i zabezpieczeniu pracownika, który miał sprawować opiekę nad uczniami w trakcie dowozu, co wynika z treści zarządzenia Burmistrza R. Nr (...) w sprawie regulaminu dowożenia uczniów szkół z terenu Gminy R. oraz ustalenia zakresu obowiązków opiekuna uczniów w trakcie realizacji dowozu. Mając to na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, że brak jest podstaw do przyjęcia, że ubezpieczona sprawując opiekę nad uczniami w czasie ich dowozu do szkół, wykonywała pracę na rzecz Zespołu (...) w M.. E. G. (1) wykonując umowę zlecenia nie podlegała służbowo dyrektorowi Zespołu (...) w M., zaś wynagrodzenie wynikające z tej umowy było jej wypłacane przez (...) w R. ze środków przekazywanych przez Gminę R..

Mając to wszystko na uwadze, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję poprzez ustalenie, że E. G. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek Samorządowej Administracji (...) w R. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od (...) do (...) oraz od (...).

O kosztach procesu Sąd Okręgowy, na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z 108 § 1 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015 r., poz. 1800 ze zm. – w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia odwołania), orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy.

Apelację od tego wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości apelant zarzucił mu:

1/ naruszenie prawa procesowego mające wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów i ich dowolną, a nie swobodną ocenę i stwierdzenie, że brak jest podstaw do uznania, że E. G. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia wykonywała pracę na rzecz Zespołu (...) w M., podczas gdy przy dokonaniu prawidłowej oceny zgromadzonych w sprawie dokumentów Sąd Okręgowy powinien uznać, że ubezpieczona jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) w R. nie podlega ubezpieczeniom społecznym od (...) do (...) oraz od (...), co w konsekwencji spowodowało nieprawidłowe ustalenie przez Sąd I instancji stanu faktycznego w sprawie i uznanie, że E. G. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek Samorządowej Administracji (...) w R. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w okresie od (...) do (...) oraz od (...), podczas gdy przy prawidłowo

ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy powinien uznać, że ubezpieczona przedmiotowym ubezpieczeniem nie podlega;

2/ naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 8 ust. 2a, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. 2021 r., poz. 423 ze zm.) poprzez błędne ich zastosowanie polegające na uznaniu, że ubezpieczona powinna zostać objęta ubezpieczeniami społecznymi z tytułu umowy zlecenia u płatnika składek, na rzecz którego nie wykonywała pracy, podczas gdy przy prawidłowym zastosowaniu powyższych przepisów Sąd Okręgowy powinien oddalić odwołanie w całości.

W konsekwencji tych zarzutów apelant wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, obejmujących koszty zastępstwa procesowego, a także ponowne orzeczenie o kosztach procesu za I instancję.

W odpowiedzi na apelację organu rentowego Samorządowa Administracja (...) w R. wносиła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchYLENIEM zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne, zarówno poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, czyniąc je, stosownie do art. 387 § 2¹ k.p.c., podstawą własnego rozstrzygnięcia, wobec czego zbędne jest ponowne ich przedstawianie.

W apelacji pozwanego organu rentowego przedstawione zostały zarówno zarzuty naruszenia prawa materialnego, jak i procesowego. W tym miejscu należy zauważyć, że prawidłowość zastosowania lub wykładni prawa materialnego może być właściwie oceniona jedynie na kanwie niewadliwie ustalonej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Skuteczne zatem zgłoszenie zarzutu dotyczącego naruszenia prawa materialnego wchodzi zasadniczo w rachubę tylko wtedy, gdy ustalony przez sąd pierwszej instancji stan faktyczny, będący podstawą zaskarżonego wyroku, nie budzi zastrzeżeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1997 r., II CKN 60/97 – OSNC 1997, z. 9, poz. 128).

W pierwszej kolejności należy więc się odnieść do przedstawionego w apelacji zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Obrazy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. apelant upatrywał w nieprawidłowym uznaniu przez Sąd I instancji, że E. G. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia wykonywała ją na rzecz płatnika składek Samorządowej Administracji (...) w R., zamiast prawidłowego przyjęcia, w ocenie organu rentowego, że pracę tę wykonywała na rzecz swego pracodawcy, tj. Zespołu (...) w M.. Zarzut ten nie może być uznany za trafny.

Dla skuteczności zarzutu obrazu art. 233 § 1 k.p.c. konieczne jest wykazanie rażącego naruszenia dyrektyw oceny dowodów wskazanych w tym przepisie, czyli wykazanie, że ocena sądu jest rażąco sprzeczna z zasadami logicznego rozumowania czy doświadczenia życiowego i dlatego. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98 – OSNP 2000, nr 17, poz. 655; z dnia 6 listopada 1998 r., II CKN 4/98 – LEX nr 322031; z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00 – OSNC 2000, nr 10, poz. 189 oraz z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99 – OSNP 2000, nr 19, poz. 732). Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Wyłącznie w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to dokonana przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

Reasumując, należy podkreślić, że wynikająca z art. 233 § 1 k.p.c. ocena wiarygodności i mocy dowodów, będąca wyrazem obowiązywania zasady swobodnej oceny dowodów, jest podstawowym zadaniem sądu orzekającego, wyrażającym istotę sądenia, a więc rozstrzygnięcia spornych kwestii w warunkach niezawisłości, na podstawie własnego przekonania, przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału. W sprawie niniejszej Sąd Okręgowy tak też uczynił dokonując oceny wiarygodności wszystkich dowodów przeprowadzonych w toku postępowania.

Prawidłowo zgromadzony i następnie oceniony przez Sąd I instancji materiał dowodowy jednoznacznie potwierdził, że E. G. (1) w wykonaniu umów zlecenia zawartych z Samorządową Administracją (...) w R. świadczyła pracę wyłącznie na rzecz tego płatnika składek. Nie ma absolutnie żadnych podstaw do przyjęcia, że praca ta była wykonywana na rzecz pracodawcy ubezpieczonej, tj. Zespołu (...) w M..

Istota sporu w sprawie niniejszej sprowadzała się do zagadnienia, czy na Zespole (...) w M., w którym od dnia(...) E. G. (1) była zatrudniona na podstawie umowy o pracę, spoczywał obowiązek zapewnienia bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dzieci (uczniów) z domu do szkoły i ze szkoły do domu. Na tak postawione pytanie należy udzielić jednoznacznie przeczącej odpowiedzi.

Zadania szkoły, czy też zespołu placówek oświatowych, zostały określone w przepisach art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. 2021 r., poz. 1082), definiujących szkołę publiczną. Zgodnie z art. 14 ust. 1 tej ustawy, szkoła publiczna jest szkołą, która:

- 1/ zapewnia bezpłatne nauczanie w zakresie ramowych planów nauczania;
- 2/ przeprowadza rekrutację uczniów w oparciu o zasadę powszechnej dostępności;
- 3/ zatrudnia nauczycieli posiadających kwalifikacje określone w odrębnych przepisach, z zastrzeżeniem art. 15 ust. 2;
- 4/ realizuje:
 - a/ programy nauczania uwzględniające podstawę programową kształcenia ogólnego;
 - b/ ramowy plan nauczania;
- 5/ realizuje zasady oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów, o których mowa w rozdziałach 3a i 3b ustawy o systemie oświaty.

Stosownie natomiast do art. 14 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe, szkoły publiczne umożliwiają uzyskanie świadectw, certyfikatów, zaświadczeń, aneksów lub dyplomów państwowych. Należy z całą mocą podkreślić, że przepisy te nie zaliczają do zadań szkół publicznych obowiązku zapewnienia bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dzieci (uczniów) z domu do szkoły i ze szkoły do domu. W związku z tym w spornym okresie ten ostatni obowiązek nie spoczywał na pracodawcy E. G. (1), tj. na Zespole (...) w M.. Nie można więc przyjąć, że w wykonaniu umów zlecenia zawartych z Samorządową Administracją (...) w R., E. G. (1) sprawując opiekę nad uczniami w czasie ich przewozu z domu do szkoły i ze szkoły do domu, wykonywała czynności związane z tą opieką na rzecz swojego pracodawcy, tj. Zespołu (...) w M.. Działalność tego Zespołu nie obejmowała bowiem wykonywanie zadań związanych z przewozem uczniów z domu do szkoły i ze szkoły do domu. Oceny tej nie może zmieniać postanowienie ustępu 16 „Regulaminu dowożenia uczniów szkół z terenu Gminy R.”, stanowiącego załącznik Nr 1 zarządzenia Nr (...) Burmistrza R. z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie regulaminu dowożenia uczniów szkół z terenu Gminy R. oraz ustalenia zakresu obowiązków opiekuna uczniów w trakcie realizacji dowozu. Z ustępu 16 tego Regulaminu wynika, że dyrektor szkoły prowadzi nadzór nad pracą opiekuna i potwierdza realizację jego czasu pracy. Niewątpliwie nie jest to nadzór sprawowany przez pracodawcę nad pracownikiem w rozumieniu art. 22 § 1 k.p. Zgodnie z postanowieniami w/w Regulaminu dowożenia uczniów, zaangażowanie dyrektora szkoły w wykonanie obowiązku dowożenia uczniów do szkoły sprowadzało się do takich czynności, jak informowanie z 5-dniowym wyprzedzeniem organizatora dowozu, tj. Gminę R. o planowanych zmianach w terminach dowozów uczniów związanych ze zmianą organizacji nauki w szkole (ustęp 19 Regulaminu)

oraz zapoznawania się z frekwencją dowożonych uczniów w celu porównania jej z obecnością w szkole (ustęp 15 Regulaminu), a także potwierdzenia realizacji czasu pracy opiekuna (ustęp 16 Regulaminu). Przewidziany w ustępie 16 Regulaminu dowożenia uczniów nadzór dyrektora szkoły nad pracą opiekuna, zgodnie z ustępem 15 „Zakresu obowiązków opiekuna uczniów”, stanowiącego załącznik Nr 2 powołanego wyżej zarządzenia Nr (...) Burmistrza R. z dnia 28 sierpnia 2014 r., ograniczał się do kontroli prowadzonego przez opiekuna dziennika obecności uczniów w czasie dowozu i odwozu ze szkoły. Kontrola ta była konieczna w celu stwierdzenia, czy w trakcie przewozu miały miejsce naruszenia przez uczniów zasad bezpieczeństwa bądź inne nieodpowiednie ich zachowania oraz jakie zostały podjęte przez opiekuna działania mające na celu przywrócenie bezpieczeństwa uczniów. Niewątpliwie nie były to czynności dyrektora Zespołu (...) w M. wobec E. G. (1) jako opiekuna uczniów w czasie ich dowozu o odwozu ze szkoły, w ramach kierownictwa w rozumieniu art. 22 § 1 k.p. pracodawcy nad wykonywaniem przez pracownika obowiązków wynikających z umowy o pracę.

Dowóz uczniów do szkoły był zadaniem zupełnie innego podmiotu. Zgodnie bowiem z art. 39 ust. 3 pkt 1 ustawy Prawo oświatowe, jeżeli droga dziecka z domu do szkoły, w której obwodzie dziecko mieszka, przekracza odległości wymienione w ust. 2, obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dziecka do szkoły. Obowiązek dowozu uczniów do szkół, zgodnie z tym przepisem, spoczywał więc na Gminie R.. Zgodnie z § 5 powołanego wyżej zarządzenia Nr (...) Burmistrza R. z dnia 28 sierpnia 2014 r., wykonanie tego zarządzenia zostało powierzone Dyrektorowi Samorządowej Administracji (...) w R.. Stosownie natomiast do ustępu 3 Regulaminu dowożenia uczniów, stanowiącego załącznik Nr 1 tego zarządzenia, wykonanie dowożenia zlecono gminnej jednostce organizacyjnej, tj. Samorządowej Administracji (...) w R.. To właśnie ta jednostka organizacyjna zawarła z E. G. (1) umowy zlecenia, których przedmiotem było sprawowanie opieki nad uczniami w czasie ich przewozu z domu do szkoły i ze szkoły do domu. Tak więc umowy zlecenia zostały zawarte w celu wykonania ciężącego na Samorządowej Administracji (...)w R. obowiązku transportu i opieki w czasie przewozu dzieci do szkoły.

Reasumując, należy stwierdzić, że prawidłowo Sąd I instancji uznał, że E. G. (1) wykonując na podstawie spornych umów zlecenia obowiązki opiekuna uczniów w czasie ich przewozu do szkoły, nie świadczyła pracy na rzecz swego pracodawcy, tj. Zespołu (...) w M., bowiem praca ta była wykonywana na rzecz zleceniodawcy, tj. Samorządowej Administracji (...) w R.. Trafnie zatem Sąd Okręgowy uznał, że E. G. (1) jako zleceniobiorca u płatnika składek Samorządowej Administracji (...) w R. podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od dnia (...) do(...) oraz od dnia(...).

W świetle powyższych uwag przedstawiony w apelacji zarzut obrazy przepisów art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 8 ust. 2a, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. 2021 r., poz. 423 ze zm.), nie mógł być uznany za uzasadniony.

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja pozwanego organu rentowego jako bezzasadna podlegała oddaleniu, czemu Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., dał wyraz w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach instancji odwoławczej Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz.U. 2015 r., poz. 1800 ze zm.).